

A hallgatók tanulási szokásainak jellemzői a Nemzeti Közzolgálati Egyetemen Összefoglaló jelentés

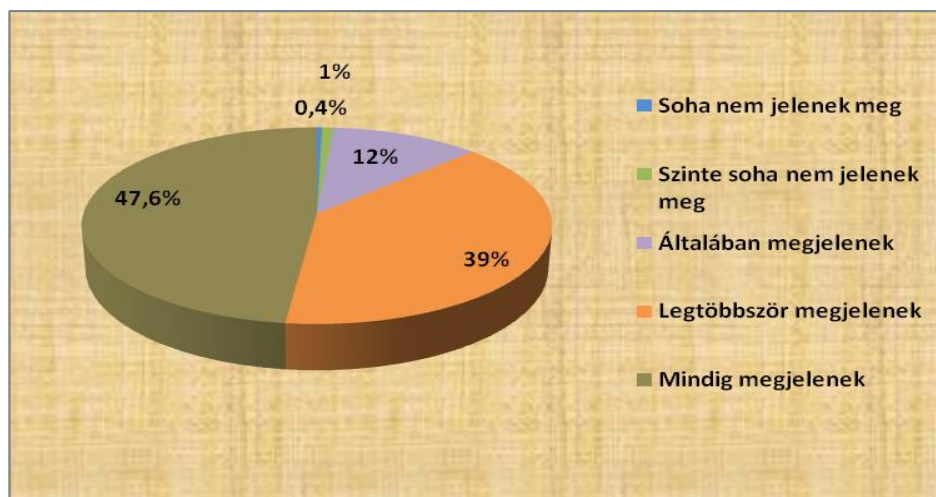
A tudás felértékelődésének szerepéről ma már senkit nem kell meggyőzni, mint ahogy arról sem, hogy a megszerzéséhez vezető út mennyi nehézséget rejt magában. **A Nemzeti Közzolgálati Egyetem (NKE)** Karainak és Intézeteinek oktatói azt a szemléletet követik, amely a tudásátadás változó és egyre gyorsuló folyamataihoz illeszkedik. **A magasan kvalifikált oktatói gárda**, a folyamatosan **megújuló oktatási környezet**, az oktatásban elterjedt **innovatív szemlélet** a hallgatók azon igényeit hivatott szolgálni, amely az **alkalmazható tudás** megszerzését, saját **képességeiknek** és **készségeiknek** a kibontakoztatását teszik lehetővé. Az új elvárásoknak való megfelelés szükségessé teszi, hogy megújuló ismeretekkel rendelkezzen az Egyetem vezetése és az oktatók a **hallgatói igényekről, tanulási szokásairól**.

A NKE hallgatói között egy on- line kérdőíves vizsgálatot folytattunk azzal a céllal, hogy megismerjük a **hallgatók tanulási szokásainak jellemző mintázatát**. A hallgatók válaszai egyben iránymutatásként is szolgálnak, amelyek mentén az Egyetem nagyobb mértékben képes alkalmazkodni a folyamatosan változó hallgatói igényekhez. A kérdőívek kitöltésére 2016. március. 11 és 2016. március. 30- a között volt lehetőség az Uni-poll rendszerén keresztül. A kitöltés **anonim** volt. A kitöltésre jogosult 5793 fő közül 1530-an fejezték be a kérdőívek kitöltését, amely **26,4 %-os válaszadási hajlandóságot** mutat. Az adattisztítás eredményeként 1478 kérdőív került elemzésre.

A reprezentatív súlyozást követően a válaszadók **nemenkénti, tagozat** szerinti eloszlása megegyezik a hallgatói alapsokaság megoszlásával. (a Karok, Intézetek, évfolyamok esetében a nagymértékű torzulás miatt erre nem volt lehetőség)

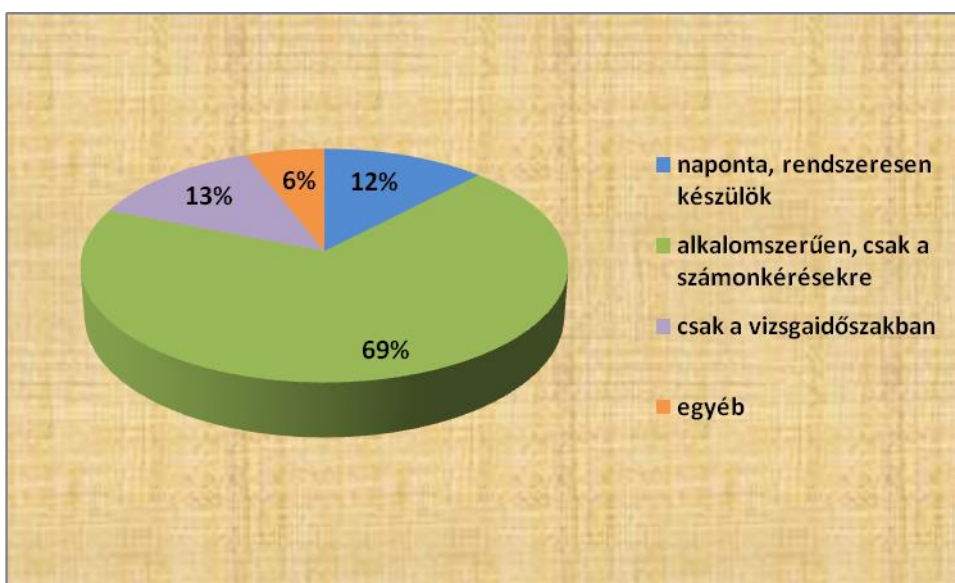
Minden tanulási folyamat alapvető tényezője a motiváció. Ennek egyik fokmérője a tanórákon történő megjelenés gyakorisága, hisz ez egyfajta elköteleződést is jelent a tanulás iránt. Összességében elmondható, hogy az NKE diákjai szorgalmas órára járóknak bizonyulnak, hiszen közel felük (47,6%) mindig, több mint harmaduk (39%) pedig szinte minden esetben megjelenik az előadásokon, szemináriumokon (1. ábra). A **levelező** hallgatók nagyobb arányban (59%) jelennek meg mindig az előadásokon, mint a **nappalisok** (36.9%)

**1. ábra. Milyen rendszerességgel látogatja az előadásokat/szemináriumokat?
n= 1478**

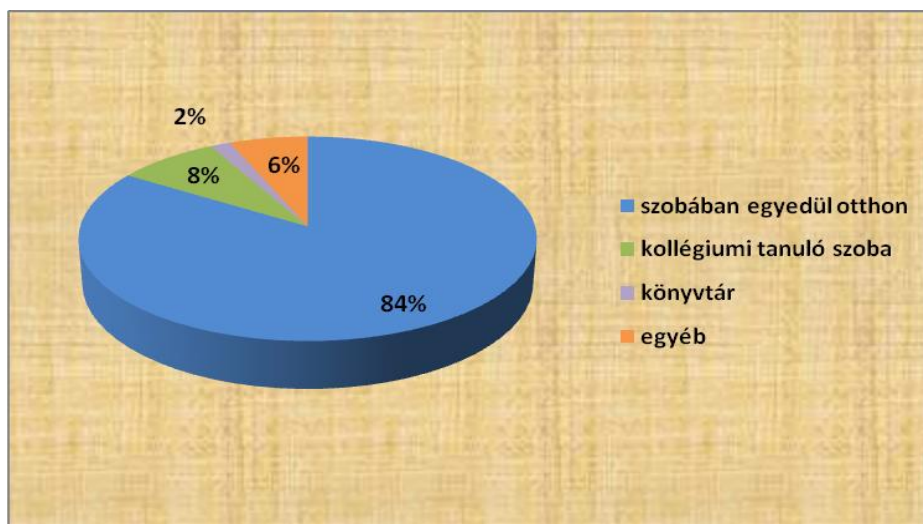
Az órákra való folyamatos készülés kulcsfontosságú lehet a félévi jegyek sikeres abszolválásában. Természetesen az egyes tantárgyi követelmények, a számonkérés sajátosságai eltérhetnek egymástól. Közel azonos azoknak a hallgatóknak az aránya, akik **naponta** (12%) tanulnak azokkal, akik csak a **vizsgaidőszakban** teszik mindezt (13%). A hallgatók jellemző készülési mintáját uralja a **számonkérésekre** való tanulás (69%) (2. ábra). Az „egyéb” válaszelemben döntően azt jelölték meg a hallgatók, hogy a tanulás gyakorisága és intenzitása a **munkahelyi leterheltségük** függvénye. A tanulási mintázatot alapvetően befolyásolja a **tagozat** is. A levelezősök negyede-ötöde (22,3%) csak a vizsgaidőszakban tanul, ez az arány a nappalisoknál mindössze 3,8%.

2. ábra. Milyen rendszerességgel tanul? n= 1478

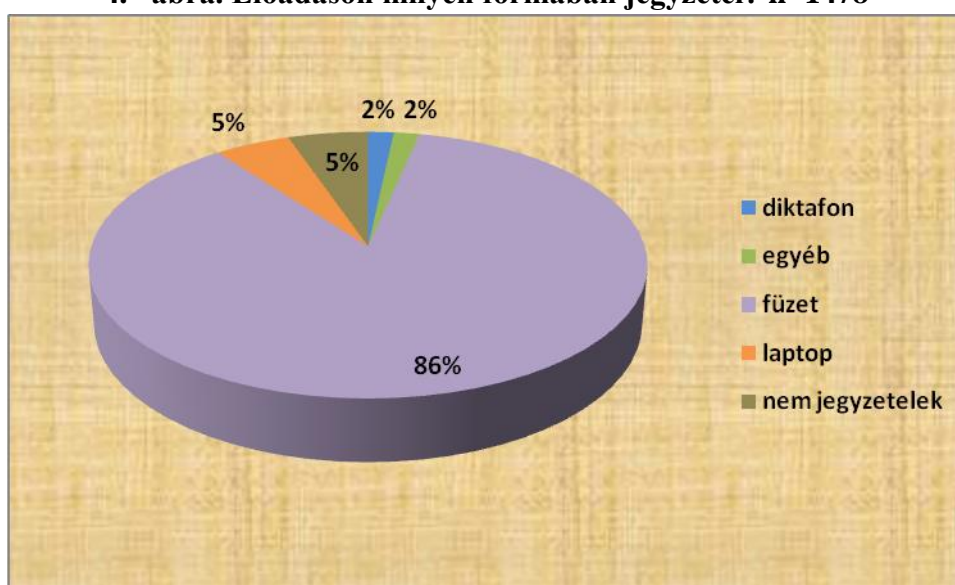
A vizsgákra, szemináriumi zárthelyi dolgozatokra a hallgatók döntő része (84%) **egyedül, a szobájában készül** (a nők (86,7%) és a levelezős hallgatók (94,3%) valamivel nagyobb arányban). A kollégisták között nyilvánvalóan lehetőségként adódik a **kollégiumi tanuló szoba** használata (6%). Ugyanakkor a **könyvtárak** ilyen irányú felhasználása meglehetősen **csekély** (2%). (3. ábra) Többen jelölték meg alternatív válaszként a kollégiumi saját szobát, a tömegközlekedést, a kevésbé fontos előadásokat és a munkahelyet mint a tanulásuk színterét.

3. ábra. Hol szokott tanulni? n=1478

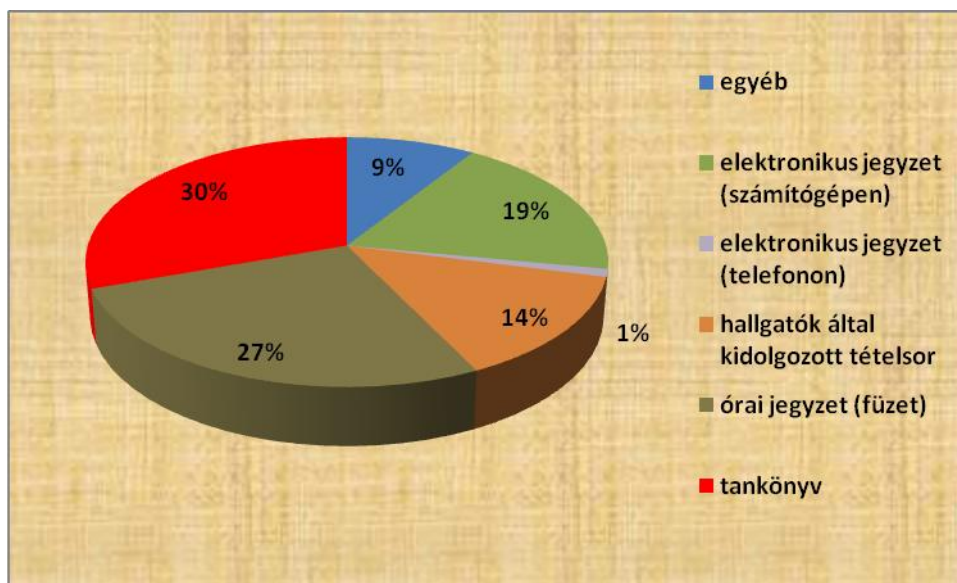
A tanulási folyamat az előadásokon való megjelenéssel, és az ott történő **jegyzeteléssel** kezdődik. A hallgatók döntő része a **füzetbe** jegyzetel (86%). Viszonylag kevesen élnek a **laptop** (5%), illetve a **diktafon** (2%) lehetőségével. A hallgatók elenyésző kisebbsége nem tartja fontosnak a jegyzet készítését (2%) (A fiúknál (9,4%), és a nappalis hallgatóknál (8,9%) ez az arány magasabb). (4.ábra). A válaszadók közül néhányan több lehetőséget is megjelöltek, a fenti jegyzetelési módokat egymással felváltva használják.

4. ábra. Előadáson milyen formában jegyzetel? n=1478

A tudás sikeres megszerzésének/elsajátításának feltétele az előadások látogatása mellett a megfelelő minőségű **jegyzet**. Ezek felhasználása váltva történik (általában mindegyik lehetőséggel élnek a hallgatók), leginkább azonban a **tankönyvet** (30%) valamint az **órai jegyzetet** (27%) használják felkészülésük során, de **elektronikus jegyzetből** is minden ötödik vizsgára készülő tanul (19%), ezek jellemzően **számítógépen** érhetőek el.(5. ábra) A nők jellemzően nagyobb arányban tanulnak könyvekből, míg a férfiak az elektronikus jegyzetet részesítik előnyben. **A levelezős hallgatók inkább támaszkodnak a tankönyvekre** (37,2%), mint a nappalisok (24%).

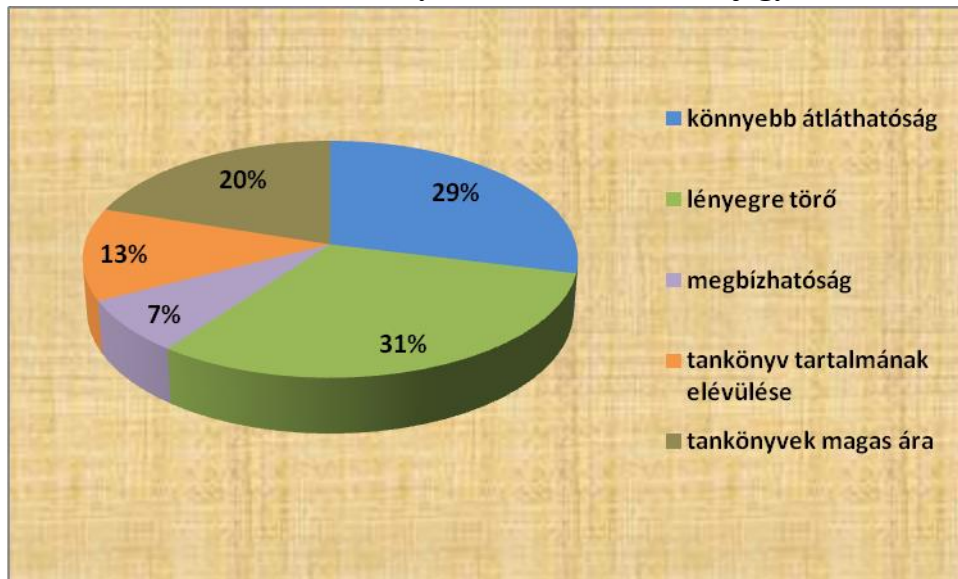
5. ábra. Milyen típusú jegyzetből tanul? n=1478

Felmerül a kérdés, napjaink okostelefonok által uralt időszakában mekkora igény mutatkozik arra, hogy ezen adathordozói felületen is hozzájussanak a hallgatók a tananyaghoz? Jelenleg mindössze minden huszadik hallgató ismer olyan alkalmazást, amely ezt a célt szolgálná, ugyanakkor **81,5%-uk szerint kifejezetten hasznos lenne olyan alkalmazásokat fejleszteni, amelyek az elektronikus jegyzetek elérhetőségét telefonra optimalizálnák** Magas hallgatói támogatottságot kapott az a lehetőség, amely esetlegesen az órai jegyzetek MOODLE rendszerbe való feltöltését tenné lehetővé (**94,7%**).

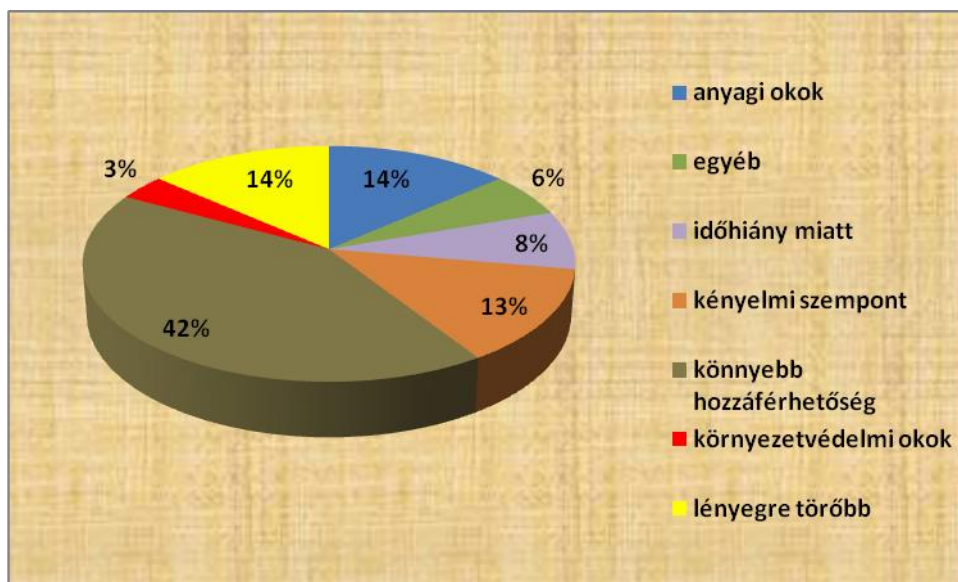
A felkészülésük során fontos szerepet kap az **órai jegyzet**, amelynek több pozitív oldalát említették a hallgatók. (6. ábra) Közel harmaduk azért szeret ebből tanulni, mert **lényegre törő** (31%) és **könnyebben átlátható** (29%). Minden ötödik hallgató (20%) a **drága tankönyvárak** miatt részesíti előnyben, míg minden nyolcadik (13%) azért, mert a **tankeönyvek egy része gyorsan elavul**.

6. ábra. A felkészülése során milyen okból használ órai jegyzetet? n=947

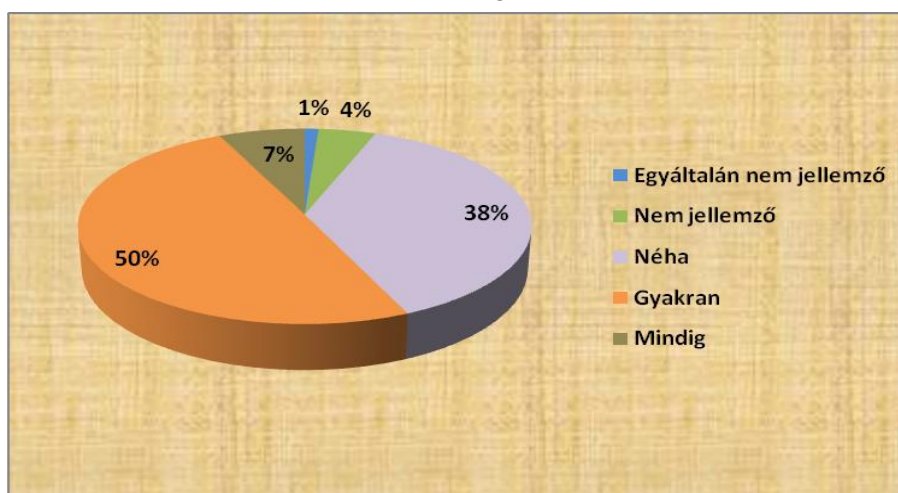
Minden ötödik hallgató felkészülésében hangsúlyos szerepet kap az **elektronikus jegyzet**, ennek okai, hogy **könnyebben hozzáférhetőek** (42%), **lényegre törőbbek** (14%), és **olcsóbbak** (14%). (7. ábra) Fontos szempontnak minősül a **kényelem** (13%) valamint az **időhiány** (8%) is. Megjelenik a válaszokban, de inkább csak jelzésértékként a környezetvédelmi megfontolás is (3%). (A környezettudatos magatartás háttérbe szorulását az is jelzi, hogy a hallgatók háromnegyede, (75,8%) kinyomtatja az elektronikusan rendelkezésre álló tananyagot.)

7. ábra. A felkészülése során milyen okból használ elektronikus jegyzetet? n=603

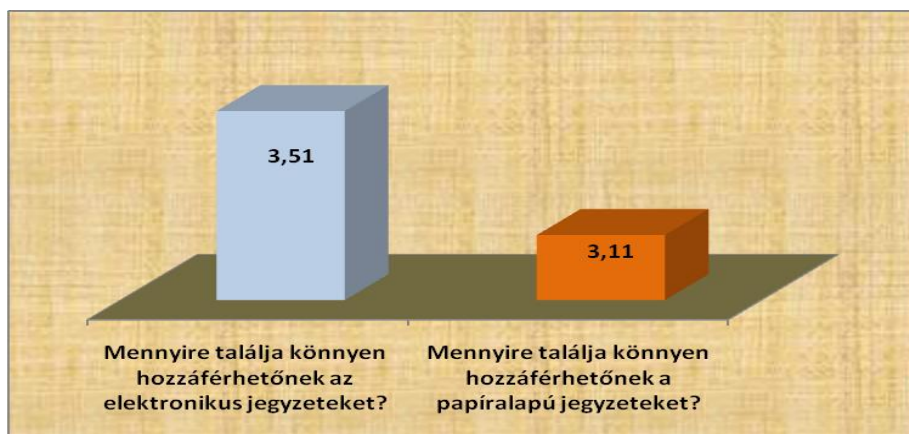
Az elektronikus jegyzet elsődleges beszerzési forrása maga a tárgyat oktató tanár. (8. ábra) Az **NKE oktatóinak több mint fele (57%) rendszeresen ellátja hallgatóit ilyen felkészülési anyaggal**, harmaduk (38%) időközönként teszi ezt meg. Rendkívül alacsony azon oktatók aránya (5%), akik ezt a felkészülési lehetőséget nem biztosítják a hallgatók számára.

8. ábra. Az oktató rendelkezésre bocsát elektronikus jegyzetet/prezentációt? n=1478

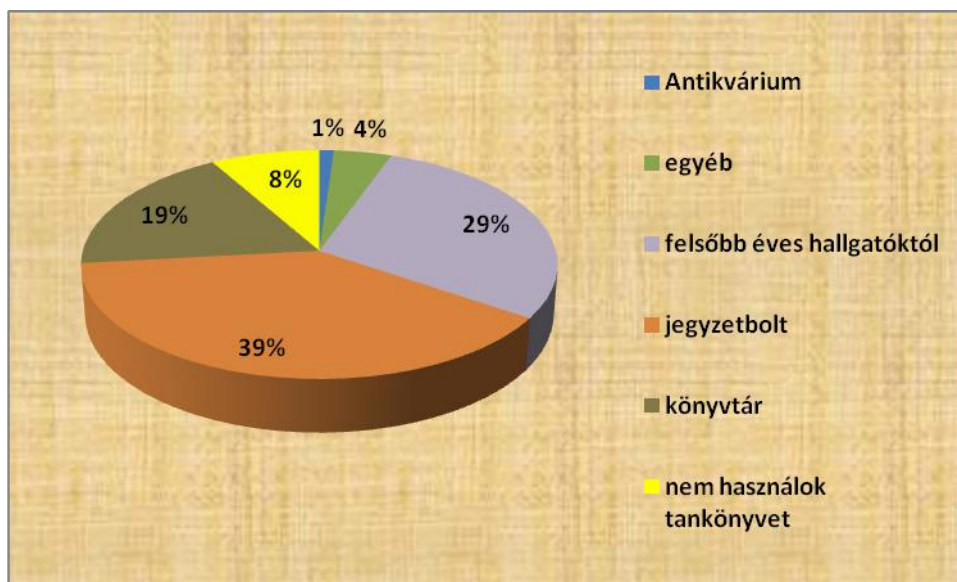
Az oktatók innovatív szemlélete, illetve az **IKT eszközök** használatának elterjedése, az ebben rejlő lehetőségeket jól tükrözi, hogy **a hallgatók könnyebben hozzáférhetőnek ítélik meg az elektronikus jegyzeteket, mint a hagyományos papíralapúakat.** (9. ábra) (a leggyakrabban előforduló válaszelem az elektronikus jegyzet esetében, módusz=4, a papíralapú jegyzet esetében módusz=3 volt)

9. Mennyire találja könnyen hozzáférhetőnek az egyes jegyzet formátumokat? (átlagérték, ahol az 1 - nem férek hozzá könnyen, 5 - könnyen hozzáférék) n=1478

A hagyományos, papíralapú jegyzetanyag fő beszerzési színterei a **jegyzetboltok** (39%) a **felsőbb éves hallgatók** (29%), valamint a **könyvtárak** (19%). A jegyzetbolt esetében nagy valószínűséggel a frissen megjelent jegyzeteket vásárolják a hallgatók, míg a másik két eset költségkímélő megoldásnak számít.(10. ábra)

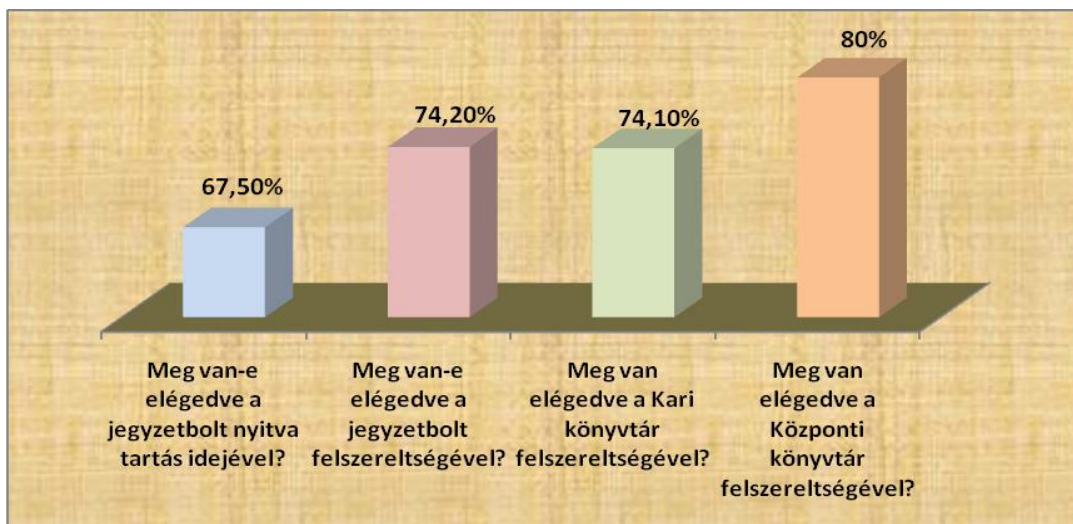
10. ábra. Milyen forrásból szerzi be a tankönyveket? n=1372

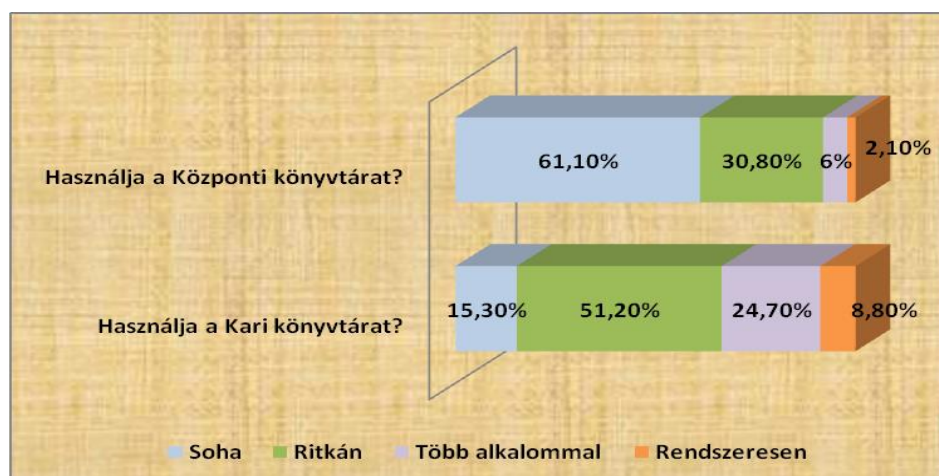
A hallgatók négyötöde (80%) elégedett a Központi könyvtár felszereltségével, ettől némileg eltér a Kari könyvtárak megítélése. A jegyzetbolt felszereltsége a hallgatók háromnegyedét (74,2%) elégedettséggel tölti el, nyitva tartása kétharmaduk szerint (67,5%) megfelelő. (11. ábra)

11. ábra. A Jegyzetbolt illetve Kari, Központi könyvtárakkal való elégedettség mértéke n=1478

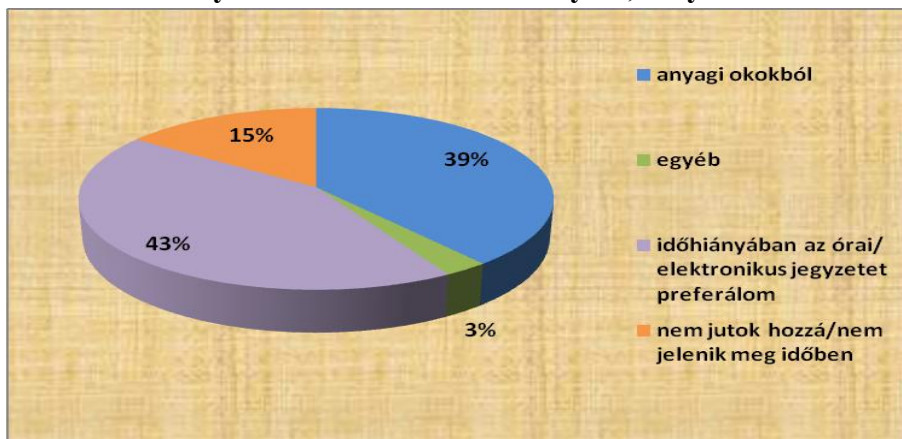
Az átalakuló tanulási lehetőségek, szokások egyik legbeszédesebb mutatója, hogy a **hallgatók meglehetősen kis arányban használják a könyvtárakat.** (12. ábra) A Központi könyvtár rendszeres használata nagyon kis mértékű, míg a Kari könyvtárakat a hallgatók közel kétharmada (32,5%) használja több- kevesebb rendszerességgel (jellemzően nappalis hallgatók). A Központi Könyvtár által üzemeltetett **LUDITA** rendszert a hallgatók alig tizede (9,7%) ismeri, és még kevesebben használják (5,8%).

12. ábra. A Központi, illetve Kari könyvtárak használata n= 1478

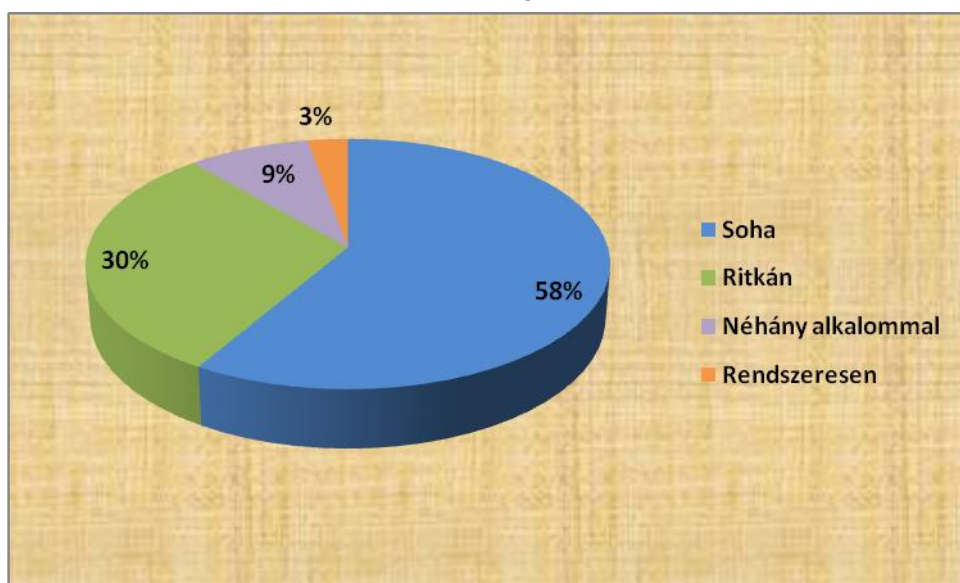
A hallgatók egy részénél **nem jellemző a tankönyvhasználat**, ennek esetükben döntően az **időhiány** (43%), valamint az **anyagi vonatkozások** (39%) jelennek meg okként. Viszonylag magas azok aránya, akik azért nem használnak tankönyvet, mert **nem jutnak hozzá időben**, vagy **nem jelenik meg időben** az adott szakanyag (15%) (13. ábra) Ugyanakkor a **hallgatók egyértelműen jelezték (81%), hogy amennyiben a könyvtárakban rendelkezésre állna elég kölcsönözhető tankönyv, akkor szívesen használnák azokat.**

13. ábra. Amennyiben nem használ tankönyvet, milyen okból? n=593

A **Facebook** és egyéb **közösségi portálok** segítségével ma már gyorsan és hatékonyan lehet **tanulói csoportokat** szervezni, amelyek segítségével még hatékonyabbá, gyorsabbá válik az információ közlése, a tudásmegosztás. A **hallgatók** között általánosan elterjedt (89,4%), hogy egymás között használnak **Facebook**-ot, és azon **megosztanak tananyagokat**. Ennek ellenére az **oktatók nagy része nem él ezzel a lehetőséggel, mindössze 12%-uk használja ezt az opciót.** (14. ábra) **A tudásmegosztási szokásokra vonatkozó hallgatói igények és oktatói magatartás között nagy szakadék tátong.** A hallgatók többsége (84,9%) hasznosnak tartaná a Facebookon megosztott tananyagokat/tanuló csoportokat, annál is inkább, mivel magas arányban (87,5%) jellemző rájuk, hogy a „hallgatók által kidolgozott” felkészülési (kidolgozott tételek, egyéb tananyag) anyagokból készülnek a vizsgákra.

14. ábra. Az oktatók használnak-e Facebookot tananyag megosztására?
n=1478

Összegzésként megállapítható, hogy a **hagyományos, papíralapú tananyagokat** még nem szorították ki az **elektronikusan** elérhetőek. Ugyanakkor számos tényező (**kényelmi szempontok, időhiány, könnyebb hozzáférhetőség, naprakészebb információk, anyagi vonatkozások**) azt valószínűsítik, hogy az Egyetemnek fokozottabban kell foglalkozni azzal, hogy lehetőleg minél több **platformon, (számítógép, tablet, okostelefon)** és **felületen** elérhetővé tudja tenni az eredményes oktatáshoz szükséges információkat. A közösségi oldalak (Facebook) oktatói használatában, a MOODLE- rendszer hatékonyabbá tételében, valamint a könyvtári (ingyenes) tankönyvek számának növelésében még számos tartalék rejlik amelyek a hallgatók igényeivel is találkozhatnak.

2016. április 17.

Oktatási Iroda